

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

385.870

Hely

Idő

"1914"

Személy

Helyszám

Szerző

Cím *Fordulat az autobusz ügyben.*
II

Forrás:

Pesti hírlap

Bp.

1914 11/11

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Fordulat az autobusz ügyben.

Az angolokat ismét favorizálják.

— A magánérdek védelme a közérdekkel szemben. —

II.

Mikor egy előkelő fővárosi bizottsági tag a *Pesti Hírlapból* arról értesült, hogy a tanács ismét a Mártával terhelt angolokat favorizálja, megbotránkozva fakadt ki:

— Hát azt hiszik a város vezetői, hogy minket, érdektelen bizottsági tagokat, magánvállalatok érdekében kötélen lehet rángatni? Az ilyen manőverek ellen a leghatározottabban tiltakoznunk kell. Mert hát a tanács hosszú ideig absolute nem tett semmit az autobusz-ügyben, pedig a sok közlekedési mizéria és a közönség türelmetlensége szinte követelte ezt. Végre hosszas ösztönzés és számos interpellálás után kijelentette, hogy házi kezelésben, nemzetközi versenytárgyalás útján meg akarja oldani a kérdést és a közlekedési ügyosztály néhány jeles tagját ki is küldte már külföldi tanulmányutra. Ezek kötetre rugó jelentésben mutatták ki a nyilvános pályázat és a házi kezelés előnyeit. Ekkor aztán jöttek az angolok és a tanács egy hirtelen fordulattal azt bizonyította, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz és csak akkor lesz, ha lemond a házi kezelésről, lemond a nemzetközi pályázatról és elfogadja az angolok ajánlatát, aminél előnyösebbet még az öreg Dumas fantáziájával sem lehet elképzelni. Nosza, megindultak a tárgyalások, elkészült ismét egy kötetre szóló tanulmány — most már az angol ajánlat mellett, befogták a közlekedési bizottság tagjait és azokkal kánikulai meleg-

ben egy folyóban nyolc napon át tárgyalatták az angol-magyar kérdést autobuszüzlet alapján. Mikor aztán kiderült, hogy az angol ajánlat terhes, s különben is bűn volna a közönség ellen a fővárost kiszolgáltatni egy magánvállalatnak, akkor a közgyűlés egyhangulag utasította a tanácsot, hogy ne merjen tárgyalni diszkrétan magánvállalatokkal, hanem tessék feltétlenül a házi kezelésre az előkészületeket sürgősen megtenni, az omnibuszt megváltani és az autobuszok beszerzésére nemzetközi pályázatot hirdetni. Ekkor aztán az ügyosztály heteken át egyebet sem tett, mint a pályázat feltételeit fogalmazta és a házi kezelésre készült elő. No de az angolok ismerik a főváros vezetőségét és nem tették ki magukat annak a veszedelemnek, hogy egy nemzetközi pályázatban kelljen résztvenniök és még akkor is csak a kocsiszállítást kaphatják meg — üzem és monopólium nélkül. Minthogy pedig ismerték és ismerik a fővárost, hát — egy-két jönevű és jó öszezöttesű házaságközvetítő ajánlatára egybekeltek a kitűnő protektorokkal rendelkező Mártával és a közgyűlés egyhangulag hozott határozata dacára együttesen újabb ajánlatot nyújtottak be, hogy legalább négy-öt-nyolc évig engedjék nekik a tejfelt lefőlözni és 80—100 kocsi csekély 2—3 millióért értékesíteni. Mindjárt bemutatta az angol cég a házaságlevelet is, hogy nőül vette a magyar származású Mártát, aki éppen a magyar származásra való tekintettel a kormánynak is kegyence. Minthogy pedig Márta nagyon sokfelé és sokféle vonalmat tud maga iránt ébreszteni, tehát a tanács is megittasult és most megint csak azzal áll elő, hogy tagadja meg a közgyűlés utasítását, tagadja meg a közérdeket —

gyönyörködjék Mártában és ennek kedvéért részesítse kitűnő üzletbe az angol (házas-) társat. Hiszen az angolok ajánlata most lényegesen jobb, mint tavaly volt. Ezt mondja a harmadik kötetre rugó előterjesztésében, holott tavaly még a mellett esküdött, hogy az első ajánlatnál rengeteg fantáziával sem lehet jobbat elképzelni. Viszont, ha nemzetközi pályázat lesz, — amit a köztisztesség is megkövetel — akkor alapos a remény arra, hogy az angolok az autobuszra nézve megint csak meg fogják javítani ajánlatukat.

És mennyire igaza van ennek az érdektelen előkelő bizottsági tagnak! Csak tessék elolvasni a főváros közigazgatási ülésének jelentését az adórol.

Ez év január havában száz perccel kevesebb adó folyt be, mint a múlt év január havában, pedig már akkor is kétségbeejtő volt a helyzet. Pang az ipar, tengődik a kereskedelem, a közönség jövedelmi forrása, keresete, munkája megdöbbenően csökken és amikor tartani lehet attól, hogy a főváros háztartását csak újabb adóemeléssel lehet a deficittől mentesíteni, akkor előállanak azzal, hogy az autobusz-üzem előnyeit, jövedelmét ne a főváros élvezze, hanem öt évig egy idegen társaság. Talán csak nem akarják elhítenni a közönséggel azt, hogy az idegenek azért ragaszkodnak az üzlethez, mert mindenáron rá akarnak fizetni? Ha jó az angoloknak, jó nekünk is, sőt nekünk hatványozottan jó, mert egy pillanatra sem adjuk ki azt az eszközt, amivel a közlekedést irányíthatjuk, már pedig a főváros közlekedési érdeke is jelent valamit.

De eltekintve a rendkívül nagy jelentőségű elvi és közlekedési érdekektől, maga az ajánlat anyagi szempontból is hátrányos. Egyik pont sze-

rint az angolok 1,700,000 koronát fizetnek az omnibusz-társaságnak megváltás címén és öt év után (az előterjesztés, érthetetlen okból, mindig négyről beszél, pedig 1918. december végéig még öt év van!) a főváros ezt 3.75 százalékos kamattal együtt tartozik visszatéríteni. Mi az isten csodáért fizessünk mi 300,000 korona kamatot oly tőke után, amelynek előnyeit az angolok élvezik? Aztán miért fizessünk mi egy millió bétszázézer koronát, mikor a főváros hites becsűsei szerint a megváltási összeg legfőkébb egy millió hatszázézer korona lehet? Tehát ennél az egy kis, aprólékos tételnél elvinnének a fővárostól több, mint egy fél millió koronát.

Aztán azt követelik, hogy az autobusz-kocsikat öt (és nem négy) évi használat után a beszerzési ár ötven százalékáért vegyük át, holott ők maguk is belátják, hogy a koesi élettartama nyolc év, — más, érdektelen szakértők szerint pedig az elsőrendű autobusz-vállalatok hat év alatt szokták amortizálni a koesi vételárát. Különben is a koesi az első öt évben négyszer annyit ér, mint a későbbi négy évben. Tehát itt is sok-sok százezer koronával rövidülne meg a főváros.

Hogy pedig a kormány részéről történt favorizálás indokolt legyen, azt mondják az angolok, hogy csak az első tíz kocsit hozatják Angliából, a többit pedig itt készítik. Hát ki hiszi el józan észszel, hogy ezek pár hónap alatt nem csupán tökéletesen fölszerelt autobusz-gyárt hoznak üzembe a Mártáék asszisztálásával, hanem ezenfelül már 30—40 autobuszt is gyártanak. Látjuk ugyan, hogy az angolok rendkívül ügyes emberek, azonban gyárat létesíteni és autobuszokat készíteni

nem megy olyan könnyen, mint elérni három nap alatt azt, hogy a tanács az ő ajánlatukat elfogadásra ajánlja annak a közgyűlésnek, amely elvi alapon csak néhány hét előtt igen helyesen egyhangulag visszaverte az angolok első ostromát.

De jellemző az előterjesztésre az is, amikor az ellen érvel, hogy egy évre nem érdemes a Lánchíd elzárásából származó közlekedési mizériát tíz-tizenöt autobuszjáratral megoldani (pedig ezzel fényesen segítenének átméletileg a bajon), mert ez az egy év több mint kétszázézer korona defecettel járna. Nos, eltekintve attól, hogy az angol ajánlatnak öt évre való elfogadása a fővárosra legalább is két millióra menő kárt jelentene, hogy szabad egy előterjesztésben olyan számításokra hivatkozni, amelyet a Marta készített számára, tehát az egyik ajánlatot tevő vállalat és így *aggályosan* érdekelt fél.

Nem akarunk az ajánlat minden egyes pontján így végigmenni, csupán izelitőnek mutattuk be ezeket a részleteket. Nem foglalkozunk a részletekkel azért, mert nem tudjuk elképzelni, hogy a főváros közgyűlése letérjen a közérdek utjáról, megtagadja önmagát és a házi kezelés, valamint a nemzetközi versenytárgyalás helyett egy magánvállalat érdekeit favorizálja.

Szerdán délután a közlekedési bizottságnak, amely elé az ajánlat kerül, módjában lesz beigazolni, hogy a közönség lelkiismeretes polgárokra bízta érdekeinek képviselőjét.